

Wpływ palenia tytoniu na płuca

Jak palenie wpływa na moje płuca?

1. Palenie szkodzi płucom

- Palenie powoduje zapalenie dróg oddechowych.
- Rzęski, czyli małe włoski znajdujące się w drogach oddechowych, które, poruszając się, „wymiatają” drobiny zanieczyszczeń, przestają normalnie pracować.
- Drogi oddechowe, które mają bardzo dużą powierzchnię, produkują większą ilość śluzu, co może powodować chroniczny kaszel. Nazywa się to chronicznym zapaleniem oskrzeli i jest jednym z objawów przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP). Objawia się ono ciągłym kaszlem i wytwarzaniem dużych ilości śluzu.
- Badania epidemiologiczne wskazują na częstsze występowanie astmy oskrzelowej szczególnie wśród kobiet palących papierosy w porównaniu z niepalącymi, częstość występowania astmy jest 2 do 3 razy większa u palących niż u niepalących.

2. Palenie pogarsza jakość życia

Kaszel: jeśli jesteś palaczem tytoniu, po pewnym czasie wystąpi u ciebie kaszel palaczy, gdyż twój organizm będzie próbował w ten sposób pozbyć się toksyn, które wdychasz podczas palenia.

- Drogi oddechowe zwężają się, a to utrudnia przepływ powietrza w obu kierunkach.
- Występują problemy z oddychaniem i często traci się oddech, co jest ważnym symptomem przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP).
- Pęcherzyki płucne są stopniowo niszczone.
- Wdychany z powietrzem tlen jest przekazywany z pęcherzyków płucnych do układu krwionośnego, zniszczenie części pęcherzyków płucnych pozbawia więc płuca zdolności zaopatrywania organizmu w ten niezbędny do życia składnik. Nazywa się to rozedmą i jest kolejnym objawem POChP.
- Wykonywanie czynności, przy których ważne jest oddychanie - na przykład uprawianie sportu, taniec czy śpiewanie - staje się coraz trudniejsze.
- Dalsze palenie może prowadzić do poważnych problemów z oddychaniem nawet w stanie spoczynku.
- Niedobór tlenu w mózgu: mała ilość tlenu we krwi powoduje, że również mózg nie otrzymuje wystarczającej ilości tlenu, aby prawidłowo funkcjonować. Może to powodować pogorszenie zdolności koncentracji a także zawroty głowy.

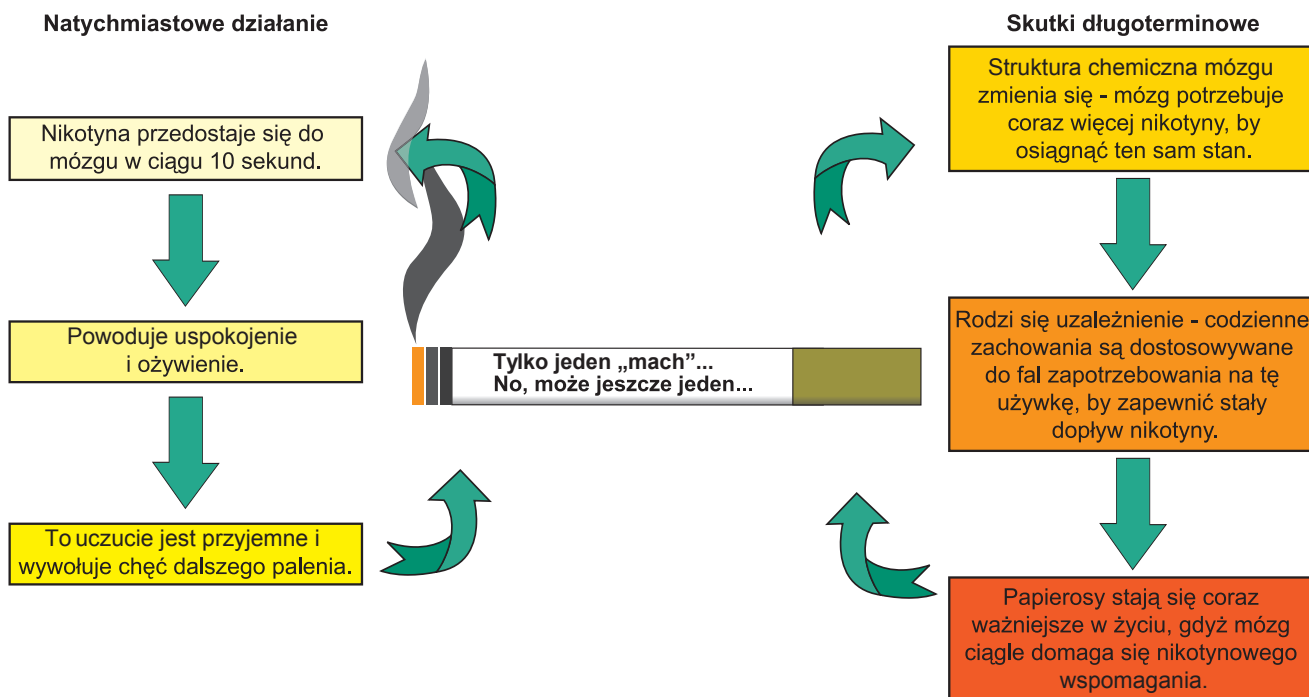
3. Cause death

- 90% wszystkich śmiertelnych przypadków POChP jest spowodowane paleniem papierosów
- 90% śmiertelnych przypadków raka płuc u mężczyzn i niemal 80% śmiertelnych przypadków raka płuc u kobiet jest spowodowane paleniem - toksyny zawarte w dymie papierosowym mogą wywoływać złośliwy rozrost komórek.
- Palenie niszczy nie tylko płuca, lecz także wiele innych, niezwykle ważnych organów. Powoduje też nieświeży oddech, przyspiesza starzenie skóry, zmniejsza płodność i prowadzi do impotencji.

Palenie bierne

Osoby niepalące, które są narażone na dym tytoniowy jako bierni palacze wdychają wiele tych samych substancji karcinogennych i toksyn, co czynni palacze. Niepalących są na bardzo niskim ryzyku zachorowania na raka płuc, ale tych, którzy są biernymi palaczami mają o 20 – 30% większe ryzyko zachorowania na raka płuc.

▶ Dlaczego nikotyna tak uzależnia?

▶ Jak pomogę moim płucom, jeżeli rzucę palenie? Jak szybko pojawiają się pozytywne skutki?

Rzucenie palenia daje wiele pozytywnych skutków zdrowotnych, nie tylko dla płuc.

Korzyści natychmiastowe

Stężenie toksyn dostarczanych do płuc z dymem papierosowym spadnie do poziomu osoby niepalącej w ciągu kilku dni, a to oznacza, że

- płuca będą w stanie dostarczać więcej tlenu, co ułatwi oddychanie.

Korzyści po kilku tygodniach

Zaczną zanikać zapalenia dróg oddechowych, co z kolei oznacza:

- ustępowanie kaszlu,
- mniejsze wydzielanie śluzu,
- coraz łatwiejsze wykonywanie ćwiczeń fizycznych.

Korzyści długoterminowe

• Proces długoterminowego niszczenia płuc zostanie wstrzymany w momencie rzucenia palenia. Poważnie uszkodzone płuca nie mogą całkowicie się odrodzić, jednak rzucenie palenia przed nieodwracalnym ich uszkodzeniem może zapobiegać nasilaniu się objawów chorobowych - na przykład POChP.

Powstrzymanie się od palenia papierosów

- zmniejsza ryzyko nasilającego się braku tchu, które może prowadzić do niepełnosprawności, a nawet śmierci w wyniku POChP,
- zmniejsza ryzyko zachorowania na raka płuc; po 15-20 latach ryzyko zachorowania na raka płuc spada o 90% w porównaniu do osób, które palenia nie rzuciły.

▶ Jak mogę zerwać z tym nałogiem?

Nikt nie twierdzi, że rzucenie palenia jest łatwe, jednak przy odpowiednim poziomie determinacji i konsekwencji MOŻE SIĘ UDAĆ. Ustal datę rzucenia palenia. Stosuj proste sztuczki, które ograniczają potrzebę palenia i ułatwiają zerwanie z nałogiem. Zastanów się, co wywołuje chęć palenia i unikaj tych czynników. Spróbuj znaleźć nowy sposób myślenia i zachowania.

- Przypominaj sobie, co było przyczyną podjęcia decyzji o rzuceniu palenia.
- Częściej przebywaj w miejscach, gdzie inni nie palą.
- Szukaj dla siebie zajęcia, by odwracać uwagę od potrzeby palenia - dobrą metodą jest codzienne uprawianie sportu - przy okazji zapobiega to przybieraniu na wadze.
- Pij dużo wody.
- Oddychaj głęboko.

Uwaga: z niektórych sytuacji, w których nachodzi nas nieodparta chęć na papierosa zdajemy sobie sprawę dopiero wtedy, gdy próbujemy żyć bez palenia.

Metoda: „Sztuczki”, które sprawdzają się u jednych, nie sprawdzają się u innych, a więc rzucanie palenia to proces prób i błędów.

Poproś o pomoc swego lekarza lub pielęgniarkę:

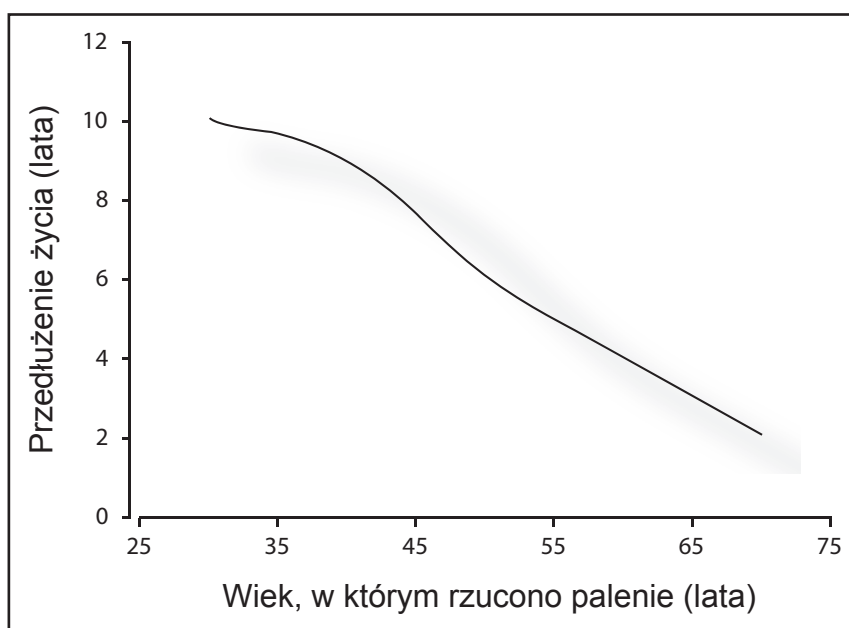
Zadzwoń do linii pomocy albo wejdź na podobną stronę internetową.

Jednak nie wolno się poddawać! Najważniejsza jest determinacja i konsekwencja.

Zdjęcie: Przekrój nowotworu płuc, który uniemożliwił oddychanie i doprowadził do śmierci. Szeroki, brązowy obszar na obrzeżu to standardowa powierzchnia płuc, a obszar kremowego koloru w środku to duży nowotwór płuca (Źródło: University of Sheffield, Akademicki Wydział Patologii, Wielka Brytania).

▶ Wydłużenie życia przy rzucaniu palenia w różnym wieku

Bez względu na wiek, wciąż można przedłużyć swoje życie dzięki rzuceniu palenia. Jednak w im młodszy wiek decyzja ta zostanie podjęta, tym więcej lat można sobie dodać.

(Wykres zaczerpnięty z [Rzucanie palenia: aktualne informacje kliniczne. European Respiratory Review. 2008; 110; 200]).

▶ **Jeśli nie uda się za pierwszym razem, trzeba próbować ponownie...**

Nikotynizm to uzależnienie bardzo silne i tylko 5-10% prób rzucenia palenia kończy się sukcesem. Objawy odstawienia pojawiające się, gdy mózg domaga się wspomagania nikotyną - głód nikotynowy, drażliwość, bezsenność, huśtawki nastrojów, zwiększone łaknienie i bóle głowy - często nakłaniają do ponownego sięgnięcia po papierosa, jednak może je złagodzić terapia.

▶ **Dostępne terapie**

Istnieją produkty - na przykład gumi do żucia lub plastry nikotynowe - które pomagają złagodzić objawy odstawienia, dostarczając organizmowi małych, ograniczonych dawek nikotyny. Jednoznacznie udowodniono, że farmaceutyki nikotynowe mogą dwu-, a nawet trzykrotnie zwiększyć szanse na powodzenie rzucania palenia.

Inną terapią polecaną przez lekarzy notorycznym palaczom jest stosowanie leków nienikotynowych - na przykład bupropionu SR (Zyban) czy winianu warenikliny (Chantix). Skutecznie ograniczają one głód nikotynowy i łagodzą objawy odstawienia. Niedrogim, równie skutecznym co bupropion lekiem generycznym jest nortryptylina. Wizja przyjmowania leku, który ma zabić nałóg może budzić obawy. Niektórzy boją się nieprzyjemnych skutków ubocznych, inni - że jedno uzależnienie zostanie zastąpione innym. Jednak palenie jest tak szkodliwe dla zdrowia, że jeśli uwzględni się wszystkie „za” i „przeciw” (tj. przyjmowanie leku lub dalsze palenie), to zdecydowanie się na lek, który pomoże zerwać z nałogiem niemal zawsze jest lepszym rozwiązaniem.

▶ **Nie wolno się poddawać, jeżeli nie udało się za pierwszym razem**

Nie ma „leku” na palenie - jest to raczej jak walka z przewlekłą chorobą. Większość ludzi przechodzi przez fazy rzucania i powracania do nałogu - co tylko jest dowodem na to, jak silne jest to uzależnienie. To jednak żadna porażka. Dobre jest to, że:

- szanse na powodzenie każdej kolejnej próby są coraz wyższe,
- poradnictwo terapeutyczne zwiększa prawdopodobieństwo sukcesu,
- leki pomagają rzucić palenie,
- najskuteczniejsze jest połączenie poradnictwa terapeutycznego i leków.

▶ **Przydatne łącza**

1. Smokefree Partnership www.smokefreepartnership.eu
2. Tobacco Free Initiative (TFI) www.who.int/tobacco/en
3. ENSP - European Network for Smoking Prevention www.ensp.org
4. Framework Convention Alliance www.fctc.org
5. Globalink - The International Tobacco Control Network www.globalink.org
6. Global Smokefree Partnership www.globalsmokefree.com/gsp
7. Tackling the Smoking Epidemic www.theipcrg.org/smoking
8. The European Lung Foundation www.european-lung-foundation.org

Fundacja ELF została założona przez Europejskie Towarzystwo Chorób Płuc (ERS), aby ułatwić komunikację pomiędzy pacjentami, opinią publiczną i specjalistami ds. chorób płuc i przez to wywrzeć pozytywny wpływ na medycynę układu oddechowego. ELF zajmuje się tematyką zdrowia płuc w całej Europie i łączy czołowych europejskich ekspertów medycznych, dostarczając informacje dla pacjentów i zwiększając świadomość chorób układu oddechowego w społeczeństwie.

